

**Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d., j^o 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen de Minister van Defensie, de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden van de Minister van Defensie en de Minister van Verkeer en Waterstaat op het beleidsterrein
Milieubeheer na 1945**

drs. G. Beks en drs. P.R. te Slaa
Den Haag, juli 2003

Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, eerste lid van het Archiefbesluit 1995 (Stb.1995/671).

De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B= te bewaren; V= op termijn te vernietigen).

Het BSD fungeert als nieuw selectie-instrument voor zowel de Minister van Verkeer en Waterstaat als voor de Minister van Defensie.

Het beleidsterrein

Het beleidsterrein milieubeheer betreft de regelgeving en uitvoerende werkzaamheden van de rijksoverheid met betrekking tot:

- Problemen inzake luchtverontreiniging, bodemverontreiniging, geluidhinder, afvalstoffen, chemische afvalstoffen, drinkwatervoorziening, externe veiligheid (in het bijzonder op het gebied van radioactieve straling), milieugevaarlijke stoffen en de daarmee in verband staande regelgeving ten aanzien van inrichtingen van ondernemingen;
- Milieubeleidsplanning en de door het ministerie van VROM gekozen ("brongerichte") beleidsinstrumenten inzake het milieubeheer, waarbij op grond van bepaalde thema's doelgroepen worden aangesproken in een permanente overlegstructuur.

Het milieubeleid van het ministerie van VROM is, zoals in de verantwoording van het BSD is uiteengezet, vanaf 1985 gebaseerd op een integraal milieubeleidsplan, waarin bestaande regelingen van het ministerie zelf alsmede taakstellingen van andere ministeries op grond van eigen beleidsterreinen zijn omschreven. In het milieubeleidsplan worden "taakstellingen" geformuleerd, waarmee andere ministeries worden "aangestuurd." Dit zijn vaak kaders waarin handelingen op andere beleidsterreinen nader worden omschreven. Bijvoorbeeld: de handelingen met betrekking tot verontreiniging van het oppervlaktewater en het zeewater zijn – als behorende tot het watermanagement - reeds onderzocht in PIVOT-rapport 40: *Waterstaat* en de handelingen met betrekking tot energiebesparing zijn onderzocht in de PIVOT-rapporten 82 en 83 inzake energiebeleid. Over de consequenties van het integrale beleid met betrekking tot deeltherreinen is in het BSD uitvoering ingegaan.

Het beleidsterrein is uitvoerig beschreven in het door de projectgroep PIVOT vastgestelde Rapport Institutioneel Onderzoek *Milieubeheer. Een institutioneel onderzoek naar de handelingen van de diverse actoren op het beleidsterrein Milieubeheer en de thans daaronder vallende taken van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de jaren 1945 - 1994* (PIVOT-rapport nummer 94).

Voor de context betreffende de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Minister van Defensie wordt verwezen naar het desbetreffende gedeelte in het BSD.

Totstandkoming van de ontwerp-selectielijst

Het BSD is gebaseerd op het institutioneel onderzoek dat bij het ministerie van VROM door dr. J.A.A. Bervoets is verricht in de periode 1995-1996. Dit institutioneel onderzoek resulteerde in het RIO-BSD dat in april 2000 werd vastgesteld door het PIVOT-team van het ministerie. Het rapport is gepubliceerd als PIVOT-rapport nr. 94 onder de titel *Milieubeheer*. Het oorspronkelijke concept-BSD Milieubeheer kwam tot stand in april 2000. Daarnaast werd voor zowel het Ministerie van Verkeer en Waterstaat als het Ministerie van

Defensie aanvullend onderzoek verricht. Deze nieuwe handelingen zijn in de voorliggende ontwerp-selectielijst opgenomen en doorgenummerd, te beginnen met nummer 1722.

BSD

Het BSD wordt thans ter vaststelling voor onderstaande zorgdragers voor de periode na 1945 aangeboden:

Minister van Defensie

Het betreft hierbij de handelingen van de actoren:

- Minister van Defensie,
- door de Minister van Defensie aangewezen autoriteit.

Minister van Verkeer en Waterstaat

Het betreft hierbij de handelingen van de actoren:

- Minister van Verkeer en Waterstaat als minister;
- Minister van Verkeer en Waterstaat als vakminister;
- de Rijksluchtvaartdienst;
- de Scheepvaartinspectie.

Belangen ex art.2, sub c en d van het Archiefbesluit 1995

Archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed

De selectiedoelstelling van de Rijksarchiefdienst stelt dat met de te bewaren gegevens een reconstructie van het handelen van de rijksoverheid op hoofdlijnen ten opzichte van haar omgeving mogelijk moet zijn, waardoor bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring.

Om de selectiedoelstelling te realiseren, worden 6 selectiecriteria gebruikt om tot een waardering te komen:

ALGEMENE SELECTIECRITERIA	
HANDELINGEN DIE WORDEN GEWAARDEERD MET B (ewaren)	
Algemeen selectie criterium	Toelichting
1. <i>Handelingen die betrekking hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de instrumenten.
2. <i>Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieronder valt ook het toetsen van en het toezien op beleid. Hieruit worden niet perse consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.
3. <i>Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren</i>	Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.
4. <i>Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.
5. <i>Handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt</i>	Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.
6. <i>Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeien uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten</i>	Bijvoorbeeld in het geval de ministeriële verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek

In het driehoeksoverleg hebben de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Op verzoek van de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris hebben ook de overige deelnemers hun gedachten te laten gaan over de vraag op welke wijze het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht. Bij het driehoeksoverleg is ook de mening gevraagd van de heer dr. S.W. Verstegen. De heer Verstegen is docent Economische en Sociale geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en geldt als materiedeskundige op het gebied van Milieubeheer. De heer Verstegen is voorgedragen door het KNHG. Zijn bijdrage werd door de overige deelnemers aan het overleg zeer op prijs gesteld.

De belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek hebben er toe geleid dat een aantal handelingen met een voorgestelde V-waardering alsnog een B kregen.

Belangen van de archiefbescheiden voor de recht- en bewijszoekende burger en voor overheidsorganen

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd met een V, is de termijn vastgesteld met het oog op de belangen van de recht- en bewijszoekende burger en met het oog op het bedrijfsbelang. De beoordeling en vaststelling van de termijnen zijn gedaan door deskundigen van de ministeries van Defensie en Verkeer en

Waterstaat. De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris hebben zich ervan vergewist dat zij gezien hun ervaring en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen op dit terrein.

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 zal de neerslag betrekking hebben op (onderzoek naar de oorzaak en de toedracht van) de vuurwerkontploffing op 13 mei 2000 in Enschede van vernietiging worden uitgezonderd.

Driehoeksoverleg

Aan het driehoeksoverleg werd door de volgende personen deelgenomen:

Als beleidsdeskundigen:

- de heer B.W. Luiten, plaatsvervangend hoofd van het bureau onderscheidingen van het ressort SG van het Ministerie van Defensie;
- de heer ir. J.P. van Dalen, senior Beleidsmedewerker DG Water van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat;
- de heer P.V.E. Horbowiec, hoofd van het bureau onderscheidingen van het ressort SG van het Ministerie van Defensie.

Als archiefdeskundigen:

- de heer H.E.M. Mettes, medewerker van het Centraal Archiefdepot van het Ministerie van Defensie;
- mevrouw M. Doekes, Directie Facilitaire Zaken van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat;
- mevrouw C.L. Strik-Zijlstra, Adviseur Documentaire Informatievoorziening van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat;
- de heer R. Haans, Adviseur Documentaire Informatievoorziening van Rijkswaterstaat.

Namens de Algemene Rijksarchivaris:

de heer drs. G. Beks en de heer drs. P.R. te Slaa.

Op voordracht van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap trad de heer dr. S.W. Verstegen, historicus en materiedeskundige op dit beleidsterrein op.

Het driehoeksoverleg over de concept-selectielijst op het beleidsterrein Milieubeheer vond schriftelijk plaats in de periode november 2002 tot juni 2003.

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris zonden in februari 2003 het BSD en de overige bescheiden naar de heer Verstegen. In april 2003 heeft de heer Verstegen zijn bevindingen schriftelijk kenbaar gemaakt aan de heer Beks. In overleg met de betrokken zorgdragers zijn vervolgens in april door de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris een aantal wijzigingen aangebracht in de ontwerp-selectielijst. Het aangepaste BSD is voorgelegd aan de heer Verstegen in mei 2003. Ook op dit concept is door de heer Verstegen schriftelijk een reactie gegeven. Zijn opmerkingen zijn in het verslag bij de afzonderlijke handelingen weergegeven.

Inhoudelijk verslag

Hieronder volgt een overzicht van de handelingen waarover tijdens het driehoeksoverleg gesproken is, en de eventuele wijzigingen die dat voor de voorgestelde waarderingen met zich mee heeft gebracht. De voorgestelde waarderingen van de overige handelingen hebben de goedkeuring van alle deelnemers aan het driehoeksoverleg.

Algemeen

De materiedeskundige vroeg zich af of 1994 als ijkpunt was genomen. De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris lichtten toe dat dit het eindjaar is van de periode waar naar het oorspronkelijke onderzoek bij het Ministerie van VROM naar het betreffende beleidsterrein is verricht.

Verder werd hem meegedeeld dat mevrouw M. Doekes in de periode september-oktober 2002 aanvullend institutioneel onderzoek op het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft verricht. Op basis van dit onderzoek zijn verschillende handelingen geformuleerd voor de actor Minister van Verkeer en Waterstaat. Deze nieuwe handelingen zijn in de voorliggende ontwerp-selectielijst opgenomen en doorgenummerd, te beginnen met nummer 1722. Daarnaast heeft in december 2001 dr. J.A.A. Bervoets aanvullend

institutioneel onderzoek voor het Ministerie van Defensie verricht. Aanleiding tot dit aanvullende onderzoek was de vuurwerkcramp te Enschede. Geconstateerd werd dat het bureau adviseur milieuvergunning geen selectielijst voorhanden had. Er werd - op basis van het RIO Milieubeheer - een nader onderzoek uitgevoerd naar de taken van het Ministerie van Defensie op genoemd beleidsterrein, met speciale nadruk op voornoemd bureau. Het onderzoek resulteerde in een korte historische schets van het beleidsterrein voor wat betreft het ministerie van Defensie (zie BSD). Op basis van het aanvullend onderzoek werden diverse handelingen aangepast. Zo zijn handelingen redactioneel gewijzigd, werden producten toegevoegd en werden waar nodig handelingen samengevoegd.

Handeling 362

In de opmerking bij de handeling is sprake van de Inspecteur. Tijdens het driehoeksoverleg vroeg de materiedeskundige zich af wie deze inspecteur is. De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris deelden hem mede dat deze handeling in het RIO als actor 'de inspecteur van de volksgezondheid voor de milieuhygiëne' kent.

De handeling, zoals in de ontwerp-selectielijst is opgenomen voor de zorgdrager Minister van Defensie, is in redactioneel ten opzichte van de oorspronkelijke handeling. Ook de actor is ten opzichte van de oorspronkelijke actor in het RIO gewijzigd. De opmerking bij de handeling is niet van toepassing voor de Minister van Defensie maar heeft slechts betrekking op de inspecteur van de volksgezondheid voor de milieuhygiëne. De opmerking is daarom in het BSD geschrapt bij handeling 362. Naar aanleiding van een mededeling van de beleidsdeskundige van ministerie van Defensie is de periodisering van deze handeling gewijzigd in 1952-1993.

Handeling 396 en handeling 1344

In verband met de actualiteit stelde de materiedeskundige voor de waardering van handeling 396 en 1344 met een B te waarden. Deze handeling kende in het RIO als actor 'de inspecteur van de volksgezondheid voor de milieuhygiëne'. De handeling, zoals in de onderhavige ontwerp-selectielijst voor de zorgdrager Minister van Defensie is opgenomen, is een redactioneel gewijzigde handeling in vergelijking met de oorspronkelijke handeling zoals opgenomen in RIO 94. Ook de actor is gewijzigd. De opmerking bij de handeling is niet van toepassing voor de Minister van Defensie maar heeft alleen betrekking op de inspecteur van de volksgezondheid voor de milieuhygiëne. De opmerking is in het BSD bij beide handelingen geschrapt. Ook is hier de periodisering gewijzigd in 1952-1993 naar aanleiding van een mededeling van de beleidsdeskundige van het Ministerie van Defensie.

Handeling 470

De formulering van deze handeling riep bij de materiedeskundige de vraag op wie de voorgenomen activiteit aangeeft. Aansluitend wilde hij weten of de relevante stukken in de begroting verwerkt worden. Hierop deelde de beleidsdeskundige van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat mede dat het de Minister is die de voorgenomen activiteit aangeeft. Hij bevestigde dat de veronderstelling van de materiedeskundige omtrent het verwerken van de relevante stukken in de begroting, juist was. Zijn uiteenzetting leidde ertoe dat waardering van de handeling niet gewijzigd werd.

Handeling 471

In het driehoeksoverleg stelde de materiedeskundige aan de orde hoe de adviezen van Gedeputeerde Staten te achterhalen zijn. Door de archiefdeskundige van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat werd hierop geantwoord dat de handeling in dit BSD uitsluitend het uitbrengen van advies behelst. Het complete werkproces, inclusief het aanvragen en verwerken van het advies, is de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten. Op grond van de selectielijst van Gedeputeerde Staten worden deze adviezen als onderdeel van de handeling van Gedeputeerde Staten blijvend bewaard.

Handeling 1337

Het object van de handeling was de materiedeskundige niet geheel duidelijk. Tevens stelde hij voor de waardering van deze handeling te wijzigen in B. Op verzoek van de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris heeft de archiefdeskundige van het Ministerie van Defensie een toelichting gegeven. De Minister van Defensie heeft de stralingshygiënische zorg voor het Defensiepersoneel opgedragen aan de directeur generaal personeel en materieel. De stralingsbeschermingsdienst (SBD) is door deze directeur

gemandateerd tot het namens de minister uitvoeren van een aantal taken op stralingshygiënisch gebied, zoals het verlenen van autorisaties, het optreden als coördinator vergunningszaken richting civiel bevoegde ministeries en het houden van onafhankelijk toezicht. Bij inspecties controleert de SBD of voldaan wordt aan de stralingshygiënische voorschriften. Is dit niet het geval, dan geeft de SBD veelal bindende adviezen (aanwijzingen) ter verbetering. Het voorstel van de materiedeskundige om de neerslag van deze handeling te bewaren, is overgenomen.

Handeling 1444 en handeling 1519

Tegen de voorgestelde V-waardering maakte de materiedeskundige bezwaar. Hij is van mening dat 'ook over dertig jaar nagegaan moet worden wat er in de praktijk aan riskante hoeveelheden in het milieu werd gemeld.' De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris stelden aansluitend vast dat het hier een handeling betreft die betrekking heeft op de uitvoering van het beleid op hoofdlijnen. Om deze reden wordt de waardering van de handeling gewijzigd in B5.

Handeling 1726

De materiedeskundige is van oordeel dat de stukken die betrekking hebben op het opstellen van het provinciale Milieuplan bewaard moeten worden. Hij stelt dan ook voor de waardering van handeling 1726 te wijzigen in B. Dit voorstel is door de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris overgenomen. Aangezien deze handeling betrekking heeft op de uitvoering van het overheidsbeleid op hoofdlijnen is de waardering gewijzigd in B5.

Handeling 1727

Tijdens het overleg verzocht de materiedeskundige om een korte toelichting op deze handeling. Deze toelichting is als opmerking bij de handeling in het BSD opgenomen. Hierop deelde de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris mede dat er hier sprake is van een complementaire handeling van handeling 92. De oorspronkelijke handeling heeft betrekking op de verschillende onderzoeksprogramma's die de Minister belast met het milieubeheer in overeenstemming met de andere ministers opzet en organiseert. De opzet en uitvoering van deze programma's worden bij de Minister belast met het milieubeheer bewaard.

Handeling 1746

De materiedeskundige verzocht een korte toelichting op deze handeling. De heer Haans van Rijkswaterstaat heeft een nadere toelichting op deze handeling gegeven. Zijn toelichting is als opmerking bij de betreffende handeling in het BSD opgenomen.

Tevens wilde de materiedeskundige weten waarom gekozen is voor een vernietigingstermijn van 30 jaar. De heer Haans deelde mee dat het rijk niet langer dan 30 jaar na de uitgevoerde sanering aan te spreken op de sanering is. De gegevens betreffende de bodemkwaliteit van rijkswegen en de omgeving ervan, worden bewaard zolang als de rijksweg in gebruik is.

Over de waardering van de overige handelingen waren alle betrokken partijen het eens.

Het verslag is voorgelegd aan alle bij het driehoeksoverleg betrokken personen. Deze hebben hun goedkeuring aan dit verslag gegeven.